

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 30.01.2023

§ 42

Kaupunginhallituksen lausunto hallinto-oikeuden pyyntöön liittyen kaupunginvaltuuston päätökseen 12.12.2022 §131

8948/00.00.02.00/2022

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Konserniohjauksen päällikkö, Veli-Pekka Ignatius, 044 7161895

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa lausuntonaan perusteluosan tekstin.

Käsittely

II varapuheenjohtaja Mira Nieminen ilmoitti olevansa esteellinen.
Esteellisyys todettiin hallintolain 28 § 1 momentin 5 kohdan perusteella.
Mira Nieminen poistui asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Hämeenlinnan hallinto-oikeus on 12.1.2023 pyytänyt Lahden kaupunginhallitukselta lausuntoa [REDACTED] ja [REDACTED] tekemästä valituksesta, joka koskee Lahden kaupunginvaltuuston päätöstä 12.12.2022 § 131. Hallinto-oikeuden asettama määräaika lausunnon antamiselle on 13.2.2023. Asian diaarinumero hallinto-oikeudessa on 2914/2022.

Kaupunginvaltuusto on päätöksessään 12.12.2022 § 131 päättänyt lisätä kaupungin budjettiin 60 miljoonaa euroa tilille arvopaperit ja osuudet. Lisäksi kaupunginvaltuusto on päättänyt antaa suostumuksensa, että Lahden kaupungin myöntämä 60 miljoonan euron pääomalaina Lahti Energia Oy:lle voidaan muuntaa sijoitetun vapaan pääoman rahasto - sijoitukseksi (SVOP). Lahden kaupunki omistaa 100 % Lahti Energia Oy:n osakkeista.

Valittajat vaativat päätöksen täytäntöönpanon kieltämistä ja kumoamista kokonaisuudessaan. Perusteena kumoamiselle esitetään, että päätös sisältää kiellettyä valtiontukea. Lisäksi valittajat vaativat oikeudenkäyntikulujensa korvaamista.

Kaupunginhallitus lausuu valituksen johdosta lausuntonaan seuraavaa:

Päätöksen kumoamista koskeva vaatimus

Lahden kaupunki on tehnyt huolellisen ja monipuolisen valtiontukitarkastelun ennen tehtyä päätöstä. Lisäksi kaupunki on ennen päätöksentekoa tehnyt tarkastelun siitä, onko suunniteltu toimenpide markkinaehtoinen. Kaupunki toteaa, että toimenpide on markkinaehtojen mukainen eli markkinatoimijat toteuttaisivat samanlaisen toimenpiteen vastaavassa tilanteessa. Toimenpiteessä ei ole kyse valtiontuesta.

Julkisia tukia koskevat periaatteet on määritelty Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107-109 artikloissa. Ensimmäinen ja keskeisin tarkastelu koskee sitä, onko Lahti Energia Oy:lle myönnetty SVOP-rahastosijoitus valtiontukea. Ollakseen valtiontukea toimenpiteen on täytettävä kaikki seuraavat neljä kriteeriä:

1. julkisia varoja kanavoidaan yrityksiin/taloudelliseen toimintaan

2. taloudellinen etu on valikoiva, eli tuki kohdistuu vain tiettyyn yritykseen tai tiettyihin yrityksiin
3. toimenpide vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua (kilpailuvaikutuskriteerit)
4. toimenpide vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (kauppavaikutuskriteerit)

Toimenpiteestä on tehty arvio vääristääkö se tai uhkaako se vääristää kilpailua eli päätöksestä on tehty kilpailuvaikutuskriteeritarkastelu. Tarkastelun johtopäätös oli, että toimenpide ei vääristä eikä uhkaa vääristää kilpailua. Näillä perusteilla toimenpiteessä ei ole kyse valtiotuesta.

Oman pääoman ehtoisen sijoituksen osalta kyseessä ei ole valtiontuki, mikäli vastaavan kokoinen, tavanomaisissa markkinatalouden olosuhteissa toimiva yksityinen sijoittaja olisi tehnyt kyseisen sijoituksen samoissa olosuhteissa. Pääomasijoituksen valtiontukiluontoisuutta arvioitaessa on käytettävä arviointiperustetta, joka perustuu yrityksen mahdollisuuksiin saada kyseinen rahamäärä yksityisiltä pääomamarkkinoilta. Kun yhtiön pääoma on julkisyhteisön omistuksessa, on erityisesti arvioitava, olisiko ennustettavissa olevien kannattavuusnäkyvien perusteella toimiva yksityinen osakkeenomistaja tehnyt samanlaisissa olosuhteissa kyseisen kaltaisen pääomasijoituksen. Jos yksityinen sijoittaja olisi tarjonnut tarvittavan rahoituksen samoin ehdoin, ei ole kyse valtiotuesta.

Markkinataloustoimijatestin tarkoituksena on selvittää, onko valtio myöntänyt yritykselle etua, koska se ei ole toiminut markkinataloustoimijan tapaan kyseisessä transaktiossa. Kaupunginvaltuuston päätöksessä todetaan, että " ...markkinatoimija tekisi vastaavan ratkaisun, mitä nyt ehdotetaan. Ja näin ollen valtiontukitarkastelussa ei löydy esteitä järjestelyn toteuttamiseksi. "

Komission tiedonannossa kohdassa 78 todetaan, että on tutkittava etukäteen niiden tietojen perusteella, jotka olivat saatavilla toimenpiteestä päätettäessä, onko toimenpide markkinaehtojen mukainen. Markkinataloustoimija arvioisi tavallisesti etukäteen hankkeen strategiaa ja rahoitusnäkyviä. Jälkeenpäin tehdyt taloudelliset arviot eivät riitä osoittamaan, että jäsenvaltion tekemä investointi oli todellisuudessa kannattava. Tiedonannon kohdassa 79 todetaan, että jos jäsenvaltio väittää, että se toimii markkinataloustoimijana, mutta tästä on epäilyjä, jäsenvaltion on toimitettava todisteita, joista käy ilmi, että päätös kyseisen transaktion toteuttamisesta tehtiin sellaisten taloudellisten arviointien perusteella, jotka samankaltaisissa olosuhteissa rationaalisesti toimiva markkinataloustoimija (jonka ominaisuudet vastaavat kyseisen julkisen elimen ominaisuuksia) olisi tehnyt määrittääkseen transaktion kannattavuuden tai taloudelliset edut. Lisäksi tiedonannon kohdassa 80 todetaan, että se, onko transaktio markkinaehtojen mukainen, on vahvistettava arvioimalla yleisesti sen vaikutuksia kyseiseen yritykseen tarkastelematta sitä, olisivatko transaktion toteuttamisessa käytetyt keinot markkinataloustoimijoiden käytettävissä. Kaupunginvaltuusto päätös pitää sisällään tarkastelun markkinaehtoisuudesta ja siitä onko toimenpide markkinatoimijoiden toteutettavissa. Kaupunginhallituksen päätöksessä todetaan, että rationaalisesti toimiva markkinatoimija toteuttaisi nyt tehdyt toimenpiteet. Markkinatoimija toteuttaisi nyt tehdyn toimenpiteen, koska se vahvistaa yhtiön tulevaisuuden kilpailukykyä ja investoinnille on etukäteen laskettu takaisinmaksuaika ja tuotto-odotus. Toimenpide olisi markkinatoimijan käytettävissä.

Kaupunginhallitus katsoo, että valitus tulee hylätä, koska päätöksessä ei ole myönnetty valtiontukea.

Oikeudenkäyntikuluja ja täytäntöönpanokieltoa koskeva vaatimus

Lahden kaupunginhallitus on katsonut, että valitus tulisi hylätä perusteettomana. Tällaisessa tapauksessa on kohtuullista, että valittajat vastaavat oikeudenkäyntikuluistaan itse. Täytäntöönpanokiellon määräämiselle ei ole asiassa tarvetta.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

ote: Hämeenlinnan hallinto-oikeus, Lahti Energia Oy